

UZASADNIENIE

J. M. oskarżony został o to, że w dniu 25 maja 2014 roku w K. woj. (...) wspólnie i w porozumieniu z A. K. i J. S. wziął udział w pobiciu A. i G. D. w którym pokrzywdzeni byli bici pięściami oraz kopani po całym ciele przez co zostali narażeni na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub nastąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub w art. 157 § 1 k.k., w wyniku czego A. D. doznała obrażeń ciała w postaci złamania nasady dalszej z przemieszczeniem lewego podudzia naruszających czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni, a G. D. doznał obrażeń ciała w postaci podbiegnięcia krwawego powieki górnej i dolnej oka lewego, obrzęku grzbietu nosa otarcia naskórka na prawym łokciu naruszających czynności ciała na okres poniżej 7 dni przy czym zarzucanego czynu dopuścił się działając w sposób umyślny, publicznie i bez powodu okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, tj. o czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k.

J. S. oskarżony zostało o to, że w dniu 25 maja 2014 roku w K. woj. (...) wspólnie i w porozumieniu z A. K. i J. M. wziął udział w pobiciu A. i G. D. w którym pokrzywdzeni byli bici pięściami oraz kopani po całym ciele przez co zostali narażeni na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub nastąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub w art. 157 § 1 k.k., w wyniku czego A. D. doznała obrażeń ciała w postaci złamania nasady dalszej z przemieszczeniem lewego podudzia naruszających czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni a G. D. doznał obrażeń ciała w postaci podbiegnięcia krwawego powieki górnej i dolnej oka lewego, obrzęku grzbietu nosa otarcia naskórka na prawym łokciu naruszających czynności ciała na okres poniżej 7 dni przy czym zarzucanego czynu dopuścił się działając w sposób umyślny, publicznie i bez powodu okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, tj. o czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k.

A. K. oskarżony został o to, że w dniu 25 maja 2014 roku w K. woj. (...) wspólnie i w porozumieniu z J. M. i J. S. wziął udział w pobiciu A. i G. D. w którym pokrzywdzeni byli bici pięściami oraz kopani po całym ciele przez co zostali narażeni na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub nastąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub w art. 157 § 1 k.k., w wyniku czego A. D. doznała obrażeń ciała w postaci złamania nasady dalszej z przemieszczeniem lewego podudzia naruszających czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni a G. D. doznał obrażeń ciała w postaci podbiegnięcia krwawego powieki górnej i dolnej oka lewego, obrzęku grzbietu nosa otarcia naskórka na prawym łokciu naruszających czynności ciała na okres poniżej 7 dni przy czym zarzucanego czynu dopuścił się działając w sposób umyślny, publicznie i bez powodu okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, tj. o czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Kutnie II Wydział Karny wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt II K 9/16, orzekł:

1. oskarżonych J. M., J. S. oraz A. K. w ramach zarzucanych im czynów uznał za winnych tego, że w dniu 25 maja 2014 roku w K. woj. (...) wspólnie i w porozumieniu wzięli udział w pobiciu A. i G. D., w którym pokrzywdzeni byli bici pięściami oraz kopani po całym ciele przez co zostali narażeni na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub nastąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub w art. 157 § 1 k.k., tj. czynu z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na tej podstawie skazał ich na kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności
2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonych wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby,
3. na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego J. S. na rzecz pokrzywdzonych A. i G. D. nawiązki w kwocie po 500 złotych,
4. zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 294,41 złotych tytułem kosztów sądowych, w tym kwoty po 120 złotych tytułem opłat oraz na rzecz każdego z oskarżycieli posiłkowych od każdego z oskarżonych kwoty po 728 złotych tytułem zwrotu wydatków.

Apelację od tego wyroku wnieśli obrońca oskarżonych J. M., A. K. i J. S. oraz pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych.

Obrońca oskarżonych zaskarżył wyrok na korzyść oskarżonych w całości. W oparciu o przepisy art.438 pkt.2,3 i 4 kpk i art.437 kpk zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania – art.7 kpk w zw. z art.410 kpk w zw. z art.424 kpk polegającą na naruszeniu zasad swobodnej oceny dowodów, dokonania tej oceny w sposób dowolny, pomijający wpływ wskazanych słuszenie przez Sąd istotnych i zasadniczych sprzeczności między zeznaniami pokrzywdzonych i świadków oskarżenia, które to sprzeczności i nielogiczności wykluczają możliwość uznania, iż zachowanie oskarżonych wyczerpało znamiona przestępstwa określonego w art.158§1 kk
2. obrazę przepisów postępowania – art.5§2 kpk polegającą na odwróceniu zasady rozstrzygania nie dających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonych
3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na wyrażeniu błędnego poglądu, iż ujawnione na rozprawie dowody i ustalone na ich podstawie okoliczności są wystarczające dla uznania, iż oskarżeni dopuścili się zarzucanych im przestępstw
4. rażącą niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonych kary, przejawiającą się w wymierzeniu kary pozbawienia wolności, w sytuacji ustalenia, iż dotychczas niekarani oskarżeni wbrew zarzutom aktu oskarżenia nie działali w warunkach art.57a §1 kk, a całe zdarzenie zostało sprowokowane przez pokrzywdzonego, co powinno skutkować zastosowaniem wobec oskarżonych art.37a kk i wymierzeniem samoistnych kar pozbawienia wolności

Obrońca oskarżonych wniósł o uniewinnienie oskarżonych, ewentualnie uniewinnienie oskarżonego A. K. i J. S. i przyjęcie, iż J. M. dopuścił się naruszenia nietykalności cielesnej G. D. i odstąpienie od wymierzenia kary na podstawie art.217 §2 kk, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, ewentualnie zmianę orzeczenia w części dotyczącej kary zasadniczej i wymierzenie oskarżonym w miejsce kary pozbawienia wolności kar grzywny w rozmiarze 100 stawek po 10 zł.

Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych na podstawie art.425§1 i 2 kpk oraz art.444 zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonych. W apelacji zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych, będący wynikiem mającej wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania (zwłaszcza art.4, art.7 i 410), który to błąd wyraża się w przyjęciu tezy, że zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, iż oskarżeni biorąc udział w pobiciu G. i A. D. wywołali u A. D. skutek w postaci złamania nasady dalszej z przemieszczeniem lewego podudzia naruszający czynność narządu ciała na okres powyżej 7 dni a u G. D. skutek w postaci podbiegnięcia krwawego powieki górnej i dolnej oka lewego, obrzęku grzbietu nosa, otarcia naskórka w prawym łokciu naruszających czynność ciała na okres poniżej 7 dni przy czym zarzucanego czynu dopuścili się działając w sposób umyślny, publicznie i bez powodu okazując przy tym rażące lekceważenie porządku publicznego podczas gdy prawidłowa i całościowa ocena materiału dowodowego prowadzi do przeciwnego wniosku, co wynika z wyjaśnień samych oskarżonych, opinii biegłego sądowego oraz zeznań pokrzywdzonych i świadka M. Ś.,
2. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art.46§1 i 2 kk poprzez jego niezastosowanie w stosunku do oskarżonych J. M. i A. K. a w stosunku do J. S. wymierzenie nawiązki rażąco niewspółmiernej wysokości wobec obrażeń ciała wywołanych u pokrzywdzonych na skutek ich pobicia przez oskarżonych,
3. obrazę przepisów postępowania tj. art. 627 kpk poprzez błędne wyliczenie a następnie zasądzenie od oskarżonych na rzecz oskarżycieli posiłkowych kwoty po 728 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem pełnomocnika w sprawie w sytuacji gdy koszty te prawidłowo wyliczone w oparciu o §2, §14 ust.2 pkt.1 i 3 oraz ust.7, §16 i §17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) oraz §11 ust.2 pkt.3 oraz ust.7 i §17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w

sprawie opłat za czynności adwokackie wynosić powinny po 2184 zł na rzecz każdego z oskarżycieli posiłkowych od każdego z oskarżonych za oba postępowania przed Sądem I instancji oraz za postępowanie przez Sądem II instancji.

Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku:

-.

- w punkcie 1 poprzez uznanie oskarżonych, iż w ramach zarzucanych im czynów, w dniu 25 maja (...). w K. woj. (...) wspólnie i w porozumieniu wzięli udział w pobiciu A. i G. D., w którym pokrzywdzeni byli bici pięściami oraz kopani po całym ciele przez co zostali narażeni na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub nastąpienie skutku określonego w art.156§1 kk lub art.157§1 kk, w wyniku czego A. D. doznała obrażeń ciała w postaci złamania nasady dalszej z przemieszczeniem lewego podudzia naruszających czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni a G. D. doznał obrażeń ciała w postaci podbiegnięcia krwawego powieki górnej i dolnej oka lewego, obrzęku grzbietu nosa, otarcia naskórka w prawym łokciu naruszających czynności ciała na okres powyżej 7 dni przy czym zarzucanego czynu dopuścili się działając w sposób umyślny, publicznie i bez powodu okazując przy to rażące lekceważenie porządku publicznego i wymierzenie im kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat,
- w punkcie 3 poprzez orzeczenie od A. K. na rzecz każdego z pokrzywdzonych nawiazki po 1625 zł, od J. M. na rzecz każdego z pokrzywdzonych nawiazki po 1625 zł i od J. S. na rzecz każdego z pokrzywdzonych nawiazki po 1625zł,
- w punkcie 4 poprzez zasądzenie od każdego z oskarżonych na rzecz każdego z oskarżycieli posiłkowych kwoty po 2184 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych z tytułu ustanowienia pełnomocnika w sprawie dwukrotnie przed Sądem I instancji oraz przed Sądem II instancji,

Ponadto wniósł o zasądzenie od oskarżonych na rzecz oskarżyciel posiłkowych kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy jest bezzasadna, natomiast częściowo okazała się zasadna apelacja pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych.

W pierwszej kolejności odnosząc się do zarzutów apelacji obrońcy oskarżonych kwestionującej sprawstwo należy stwierdzić, że sąd pierwszej instancji w sposób kompletny zebrał materiał dowodowy, wnikliwie go rozważył, a stanowisko swoje wyczerpująco uzasadnił. Dokonana ocena dowodów poprzedzona została ujawnieniem na rozprawie głównej całości okoliczności mogących mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia i poczyniona z uwzględnieniem zasad wiedzy i doświadczenia życiowego, prowadząc do ustaleń nie obarczonych błędem. Jest to ocena swobodna i podlega ochronie przewidzianej w art. 7 kpk.

Tok rozumowania przedstawiony w pisemnych motywach wyroku jest czytelny, logiczny, a wywiedzione wnioski oparte zostały w całości na wynikających z materiału dowodowego przesłankach.

Sprawstwo i charakter działania oskarżonych w zakresie przypisanego im przestępstwa, wykazane zostały przeprowadzonymi w toku całości postępowania dowodami, zaś dokonana ocena została dokonana w sposób wszechstronny i nie naruszający zasad obiektywizmu i bezstronności.

Sąd pierwszej instancji ustosunkował wyjaśnień oskarżonych, jak i osobowych i pozaosobowych źródeł dowodowych (i wynikających zeń okoliczności wskazujących na sprawstwo) wypowiadając się co do stopnia ich wiarygodności, przy czym nie ma potrzeby ponownego przytaczania w całości prezentowanych argumentów.

Sąd rejonowy wziął pod uwagę i starannie rozważył wszystkie dowody o zasadniczym znaczeniu.

Poczynając od wyjaśnień oskarżonych J. S., które w świetle powołanych w uzasadnieniu okoliczności słusznie uznał za całkowicie niewiarygodne jak i w części oskarżonych J. M. i A. K.. W tym kontekście słusznie wyeksponował z jednej strony ich niekonsekwencję, z drugiej zaś, że nie znajdują oparcia w materiale dowodowym, który potwierdzać miał wiarygodność ostatecznie przyjętej wersji.

Sąd rejonowy poddał także krytycznej ocenie zeznania pokrzywdzonych. Podkreślił niekonsekwencje występujące w ich zeznaniach i wzajemne sprzeczności. Niemniej były one zbieżne z zasadniczych elementach zdarzenia składającego się na przestępstwo pobicia. Nadto, że już na miejscu bezpośrednio po zajściu pokrzywdzeni wskazywali na oskarżonego J. S. jako jednego ze sprawców. Natomiast znajdują one potwierdzenie w wyjaśnieniach oskarżonych J. M. i A. K., a także zeznaniach świadków M. S. (1), D. W..

Właśnie zbieżność wszystkich wyżej wskazanych elementów w kontekście wymowy ich całości całkowicie uprawniało sąd rejonowy do wywiedzenia ostatecznych wniosków w zakresie przypisanego sprawstwa.

Wniesiony przez obrońcę oskarżonych środek odwoławczy nie dostarcza argumentów mogących podważyć zasadność dokonanych przez sąd rejonowy ustaleń, mających także wpływ na wymiar orzeczonej kary, a w tym zakresie zawiera polemikę z prawidłowymi ustaleniami sądu rejonowego.

Zaznaczyć należy, że zmiana kary w instancji odwoławczej nie może następować w każdym przypadku, lecz wyłącznie wówczas, gdy kara orzeczona nie daje się akceptować z powodu różnicy między nią a karą sprawiedliwą, różnicy o randze o zasadniczej, rażącej.

Wymierzając karę za przypisane oskarżonej przestępstwo sąd rejonowy respektował dyrektywy wymiaru kar określone w art. 53 § 1 i 2 k.k. Również okoliczności wpływające na wymiar orzeczonej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonywania zostały uwzględnione i znalazły właściwy wyraz w treści rozstrzygnięcia. Ponowne ich przytaczanie, wobec wszechstronnej analizy sądu rejonowego, nie jest konieczne.

Odnosząc się do apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych należy podnieść, że sąd pierwszej instancji bardzo szczegółowo analizując zeznania pokrzywdzonej A. D. prawidłowo wywiódł, że nie była ona w stanie wiarygodnie wskazać źródła obrażenia kończyny dolnej. Wykluczono nadto, że uraz mógł powstać w wyniku kopnięcia. Krytyczna ocena wyjaśnień oskarżonych w świetle podkreślonych ich mankamentów była całkowicie uprawniona. Co do zaś sprowokowania powstania nieporozumienia przez G. D. występuje zgodność szerokiego materiału dowodowego. Potwierdzają to zeznania M. B., K. C., M. R., D. W. (który jednocześnie obciążał także wszystkich oskarżonych), M. S. (2), D. A..

Jako całkowicie słuszną w realiach niniejszej sprawy należy uznać konstatację sądu rejonowego, że materiał dowodowy nie pozwala na zindywidualizowanie spowodowanych u pokrzywdzonych obrażeń ciała w znaczeniu możliwości przypisania ich powstania w związku z konkretnym działaniem któregoś z oskarżonych. Dynamika zajścia, naturalna w tych warunkach dezorientacja pokrzywdzonych, uniemożliwia dokonanie takowych ustaleń. W takim wypadku sąd pierwszej instancji prawidłowo wyeliminował z opisu czynu doznane obrażenia i nie przyjął kwalifikacji zachowania oskarżonych z art. 157 § 1 kk.

Zgodnie bowiem z utrwalonym w orzecznictwie poglądem kumulatywny zbieg między przepisami art. 158 § 1 kk i art. 157 § 1 kk może zachodzić jedynie wówczas, gdy określony sprawca biorący udział w pobiciu, które mogło doprowadzić uszczerbku na zdrowiu, zbiega się m.in. z umyślnym spowodowaniem naruszenia czynności narządu ciała na czas powyżej siedmiu dni. Innymi słowy, gdy bezspornym jest, że to właśnie działanie określonego sprawcy powoduje uszkodzenia ciała uczestnika zdarzenia, określone w art. 157 § 1kk (tak min. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2006 r. WA 33/06 opubl. OSNwSK 2006 nr 1, poz. 2419 z dnia 4 października 2005 r., V KK 211/05, opubl. OSNwSK 2005, Nr 1, poz. 1793).

Podobnie w piśmiennictwie wyrażane jest takie stanowisko tj. że sprawca biorący udział w bójce lub pobiciu z art. 158 § 1 kk, który umyślnie doprowadza do naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia innej osoby na czas

powyżej 7 dni, odpowiada na podstawie art. 158 § 1 i art. 157 § 1 w zw. z art. 11 § 2kk. Pozostali uczestnicy zdarzenia mogą odpowiadać wyłącznie na podstawie art. 158 § 1 kk. W przypadku, w którym zaistniały skutków z art. 157 § 1 kk nie można przypisać konkretnemu uczestnikowi bójki lub pobicia, podstawą odpowiedzialności będzie wyłącznie art. 158 § 1 KK (tak Kodeks Karny – komentarz pod red. Z. Stefańskiego 2016, wyd. 16/R. opubl. Legalis).

Podzielić należy natomiast co do istoty zarzut pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, że nie występowała przeszkoda natury procesowej, dla orzeczenia od oskarżonych J. M. i A. K. nawiązek na rzecz pokrzywdzonych.

Przy pierwszym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 04 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w Kutnie na podstawie art.46 §2 kk orzekł od oskarżonych J. M. i A. K. solidarnie nawiązki na rzecz G. D. w kwocie 1.500 zł oraz na rzecz A. D. w kwocie 5.000 zł.

Niezależnie od wadliwości tego rozstrzygnięcia pod względem materialnoprawnym, co wytknął Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 20 listopada 2015 r. zastosowana konstrukcja nie oznacza niczego innego jak zobowiązanie każdego z oskarżonych oddzielnie do uiszczenia zasądzonych nawiązek w pełnej wysokości. Do takiego skutku prowadziłoby zaopatrzenie owego tytułu w klauzulę wykonalności. Jedynie ze względów słuszności można domniemywać wykonanie przez oskarżonych owego obowiązku w częściach równych.

Nie ma zatem podstaw do uznania, że orzeczenie w ponownym postępowaniu nawiązek nie przekraczających swoją wysokością wskazanych wyżej, prowadziłoby do naruszenia przepisu art. 443 kpk ze względu na niezaskarżenie w/w wyroku na niekorzyść oskarżonych, bowiem nie byłoby rozstrzygnięciem „surowszym” w rozumieniu tego przepisu. Wbrew także tezie wyrażonej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, podstawą faktyczną uprzedniego zasądzenia nawiązek nie był chuligański charakter czynu lecz wyrządzenie krzywd na osobach G. D. i A. D..

Wobec powyższego, złożenia wniosku o orzeczenia nawiązek przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok poprzez orzeczenie od każdego z oskarżonych na rzecz każdego z pokrzywdzonych nawiązek w kwotach po 500 zł. Nawiązki w tej wysokości uznano za dostosowane do rozmiaru doznanej przez pokrzywdzonych krzywdy z tytułu naruszenia ich nietykalności cielesnej, doznanego stresu i cierpienia moralnych, z drugiej do możliwości finansowych oskarżonych.

Zasadny okazał się także zarzut pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych dotyczący zasądzenia na rzecz oskarżycieli posiłkowych zbyt niskich kwot tytułem zawrotu kosztów zastępstwa adwokackiego w dotychczasowym postępowaniu. Sąd odwoławczy podwyższył owe kwoty do wysokości po 1300 zł. od każdego z oskarżonych. A to mając na względzie obowiązujące stawki w dacie orzekania w każdej instancji (od 360 zł.za pierwsze postępowanie przed sądem pierwszej instancji uwzględniając 4 dodatkowe terminy rozpraw, 420 zł. za postępowanie przed Sądem Okręgowym, następnie za ponowne postępowanie przed sądem pierwszej instancji od 720 zł. z 1 dodatkowym terminem rozprawy). Zasądzone kwoty przewyższają stawki minimalne (zasądzone przez sąd pierwszej instancji) bowiem uwzględniają stopień zawilości sprawy i koniecznego nakładu pracy pełnomocnika, nie osiągają jednak wysokości żadnej przez pełnomocnika, która zdaniem sądu odwoławczego była wygórowana.

Mając na uwadze całość przytoczonych wyżej argumentów sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok orzekając jak w części dyspozytywnej.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wyniki procesu obciążył każdego z oskarżonych stosownymi kosztami z tytułu zastępstwa procesowego na rzecz oskarżycieli posiłkowych oraz kosztami sądowymi za drugą instancję.